

Kajfisa

Helsinki
20.12.2005

Dnro
UUS-2002-L-583-27

Khs dnro	2002-1839/582
Stn dnro	
Saap./Anl.	23-12-2005
	KY

ASIA

Rakennussuojelupäätös

SUOJELUESITYKSEN TEKIJÄ

Kruununhaan asukasyhdistys ry ja Kruununhaka- Seura ry

ESITYKSEN/SUOJELUN KOHDE

Bostadsaktiebolaget Norra Kajen 10:n rakennus
Helsinki
1. kaupunginosa (Kruununhaka)
Kortteli 15, tontti 4
Katuosoite: Pohjoisranta 10/Rauhankatu 1 B

OMISTAJA

Bostadsaktiebolaget Norra Kajen 10
Pohjoisranta 10- Rauhankatu 1 B
00170 Helsinki

ESITYKSEN SISÄLTÖ

Suojeluesityksessä todetaan, että monet Kruununhaan asuinrakennuksista on asemakaavassa suojeltu vain katujulkisivujen ja vesikaton osalta. Rakennuksissa on kuitenkin säilynyt myös monia vanhoja sisätiloja lähes alkuperäisinä. Erityisesti pääporraskäytävät tulisi säilyttää mahdollisimman alkuperäisinä aina, kun se vain on teknisesti mahdollista. Syynä rakennussuojeluesityksen tekemiselle juuri tämän kiinteistön osalta on se, että 13.6.2002 taloyhtiön ylimääräisessä yhtiökokouksessa on hyväksytty suunnitelma hissien rakentamisesta Rauhankatu 1 B puolella sijaitsevaan porraskäytävään. Esityksen mukaan tila, johon hissi on päätetty sijoittaa, on taloyhtiön ainoa täysin säilynyt maalauksin koristeltu porrashuone. Valmistuttuaan hissi turmelisi portaan herkän ala-aulan vieden puolet koko ala-aulan keskeisimmästä porrastasanteesta.

Rakennuksen ovat suunnitelleet arkkitehdit Lars Sonck ja Onni Törnqvist (vuodesta 1906 Tarjanne) ja se on valmistunut vuonna 1900. Rakennus on ensimmäisiä esimerkkejä art nouveau- vaikutteisesta arkkitehtuurista Helsingissä. Rakennuksen koristeaiheina on käytetty kasviornamenteja niin julkisivuissa porrashuoneiden koristeinakin.

Talon pääportaat ovat A ja B, muut ovat keittiöportaita. Porrashuone B on säilynyt varsin hyvin alkuperäisessä asussaan. Kaupunginmuseon kaupunginhallitukselle antamassa lausunnossa on todettu, että "sisätiloiltaan se edustaa kevyttä mannermaista art nouveauta kasvialheisine

MAKSUTTA

maalaukoristeluineen ja kipsitöineen sekä taidokkain puuleikkauksin varustettuine ovineen. Kerrostasanteiden lattiat ovat kuvioituja sementtimosaiikkilaattoja ja porraskelmat sementtimosaiikkia. Portaankannattajina ovat rautakiskot. Porraskaiteen pyökkinen käsijohde on petsattu kuten asuntoihin johtavat ovetkin. Portaankaitteen pinnat ovat poikkeuksellisen taidokasta takorautaa. Porrashuone A on muutoin säilynyt alkuperäistä vastaavassa asuissa, mutta siihen on rakennettu hissi porrasyökyksen keskelle vuonna 1934."

Kyseinen rakennus on julkisivujen ja vesikaton osalta suojeltu vuodelta 1980 peräisin olevassa asemakaavassa. Asemakaavassa ei ole porrashuoneisiin eikä muihin sisätiloihin liittyviä määräyksiä.

Kantakaupungin rakennussuojeluinventoinnin kokonaistarkistuksessa vv. 1990-91 rakennus on arvoltaan rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti erittäin merkittäväksi. Pohjoisranta 10 sisältyy lisäksi Kruununhaan valtakunnallisesti merkittävään kokonaisuuteen Museoviraston ja ympäristöministeriön valtakunnallisesti merkittäviä kulttuurihistoriallisia ympäristöjä koskevassa selvityksessä vuodelta 1993.

LAUSUNNOT

Helsingin kaupunginhallitus 4.11.2002

Kruununhaan tontilla 15/4 (Pohjoisranta 10 / Rauhankatu 1 B) on voimassa 26.3.1980 vahvistettu asemakaava nro 7949, jossa rakennus on suojeltu seuraavalla suojelumääräyksellä:

"Kaupunkikuvallisesti arvokkaiden rakennusten rakennusala. Tässä tontin osassa olevaa rakennuskantaa ei saa purkaa ilman pakottavaa syytä eikä siinä saa suorittaa sellaisia lisärakentamis- tai muutostöitä, jotka tarvelevät katujulkisivujen tyyliä tai vesikaton perusmuotoa. Mikäli rakennuksessa on aikaisemmin suoritettu tällaisia toimenpiteitä, on rakennus lisärakentamis- tai muutostöiden yhteydessä pyrittävä korjaamaan rakennuksen tyyliin hyvin soveltuvalla tavalla." (suojelumerkintä so)

Rakennus on kantakaupungin rakennussuojeluinventoinnin kokonaistarkistuksessa vv. 1990-91 arvoltaan rakennustaiteellisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti erittäin merkittäväksi.

Pohjoisranta 10 sisältyy Kruununhaan valtakunnallisesti merkittävään kokonaisuuteen Museoviraston ja Ympäristöministeriön selvityksessä "Rakennettu kulttuuriympäristö – valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt" (Museoviraston julkaisu 16, 1993), jonka valtioneuvosto hyväksyi yhdeksi huomioonotettavaksi inventoinniksi päätätessään valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteista marraskuussa 2002.

Koristeellinen ja arkkitehtonisesti korkeatasoinen porrashuone B, jota suojeluesitys koskee, on kokonaisuudessaan erittäin hyvin säilynyt alkuperäisessä asuissaan. Tontilla 15/4 oleva rakennus tulisi suojella siten, että myös rakennuksen arvokkaat sisätilat kuten porrashuoneet kuuluvat suojelun piiriin.

Lopuksi kaupunginhallitus mainitsee, että tarkoituksena on yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa selvittää Kruununhaan kaupunginosan historiallisesti ja rakennustaiteellisesti arvokkaiden porrashuoneiden määrä ja suojelutarve.

Museovirasto 24.11.2005

Perustelut ja edellytykset suojelulle

Suojeluesitys liittyy yhä ajankohtaisemmaksi tulleeseen arvokkaimpien sisätilojen suojeluun ja niiden muutosten hallintaan. Asiasta on opetusministeriön työryhmän mietintö ja suojelutarpeet on pyritty ottamaan huomioon myös rakennussuojelulakia parhaillaan uudistettaessa.

Kaupunkien asuintalojen porrashuoneita on toistaiseksi suojeltu asemakaavoilla. Tämä onkin tarkoituksenmukaisinta ajatellen kohteiden suurta määrää sekä rakennussuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain keskinäisiä suhteita.

Suojeluesityksen taustalla on asunto-osakeyhtiön hanke rakentaa hissi rakennuksen Rauhankadulla olevaan porrashuoneeseen. Porrashuone on hyvin säilynyt. Itse hissisuunnitelma on korkeatasoinen, mutta veisi osan porrashuoneen alkuperäisestä tilasta ja rakenteista. On mahdollista, että hissille olisi löydettävissä myös vaihtoehtoisia sijoituksia.

Hissien rakentaminen vanhoihin kerrostaloihin on mm. väestön ikääntymisestä johtuen lisääntyvä ja perusteltu jos kohta rakennussuojelun kannalta usein ongelmallinenkin ilmiö. Hissien rakentamista on tuettu myös julkisin varoin ja lisäksi on haettu ratkaisuja hissien rakentamiseen pieniin porrashuoneisiin.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on teettänyt inventoinnin Kruununhaan porrashuoneista. Selvityksessä todetaan tästä porrashuoneesta mm. seuraavaa: ”Tila on poikkeuksellisen edustava, arvokas ja tyylikäs kokonaistaideteos”, ”Porrashuoneen sisustus on viimeistä piirtoa myöten mietitty ja käsitelty korkealaatuista käsityötä sisältävä kokonaisuus”, ”Merkittävien arkkitehtien korkealaatuinen ja hyvin säilynyt työ. Poikkeuksellisen hieno tila on säilynyt lähes alkuperäisessä asussaan yksityiskohtia ja pintoja myöten”.

Nyt käsiteltävänä olevan suojeluesityksen aiheuttanut porrashuone on luokiteltu selvityksessä joka suhteessa eli rakennustaiteellisin, historiallin, alkuperäisyys- ja harvinaisuuskriteerein arvokkaimpaan luokkaan. Selvitykseen liittyy tiivistelmänä julkaistu esite Kruununhaan porrashuoneet, joka käsittelee porrashuoneiden arvoja sekä mahdollisuuksia ja keinoja niiden suojeluun.

Rakennus on rakennuskiellossa asemakaavan uusimista varten. Laajemman asemakaavahankkeen tavoitteena on Kruununhaan rakennusten suojelun kehittäminen siten, että myös porrashuoneet saadaan suojelluiksi.

Helsingin kaupunki on jo 1980-90 -luvuilla ulottanut kaavallisen suojelun rakennusten sisätiloihin, ensi sijassa porrashuoneisiin. Viime aikojen

keskusteluissa ainakin ympäristöministeriö on kyseenalaistanut mahdollisuudet ulottaa asemakaavojen suojelumääräykset näin pitkälle; porrashuoneita voidaan toiminnallisen, arkkitehtonisen ja puolijulkisen luonteensa sekä määränsä takia kuitenkin pitää jo vakiintuneena osana asemakaavallista suojelua.

Museoviraston kanta

Rakennuksella on rakennussuojelulain 2 §:n tarkoittamaa merkitystä erityisesti rakennushistorian ja rakennustaiteen kannalta. Rakennus porrashuoneineen on rakennustaiteellisesti ja historiallisesti niin arvokas, että sen turvaamiseksi on tarkoituksenmukaista käyttää rakennussuojelulakia myös kaava-alueella rakennussuojelulain 3 § 2 momentin mukaisesti. Suojelutarve kohdistuu rakennuksen julkisivuihin (kattokuva mukaan lukien) sekä sen säilyneisiin porrashuoneiseen Helsingin kaupungin teettämän inventoinnin mukaisesti.

Koska kuitenkin laajempi kaupunginosan porrashuoneiden turvaamiseen tähtäävä kaavahanke on vireillä ja rakennus sen johdosta myös rakennuskiellossa, ei Museovirasto pidä tässä vaiheessa tarkoituksenmukaisena toteuttaa suojelua rakennussuojelulakiin perustuvalla yksittäisellä päätöksellä.

Asiaan on kuitenkin syytä palata, mikäli kaavasuojelua ei kyetä riittävästi toteuttamaan.

YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Uudenmaan ympäristökeskus ei määrää rakennusta suojeltavaksi rakennussuojelulain nojalla.

Perustelut

Rakennuksella on rakennussuojelulain 2 §:n tarkoittamaa merkitystä erityisesti rakennushistorian ja rakennustaiteen kannalta.

Rakennus sijaitsee asemakaava-alueella, jolla on vireillä asemakaavan tarkistaminen suojeluarvojen turvaamiseksi erityisesti myös porrashuoneiden osalta ja rakennus on rakennuskiellossa sen johdosta. Suojelu on mahdollista maankäyttö- ja rakennuslain nojalla. Rakennuksen suojelemiseksi rakennussuojelulain nojalla ei myöskään ole erityisiä syitä. Asemakaavan muutoksen tultua voimaan ympäristökeskus on valmis toimimaan Museoviraston edellyttämällä tavalla, mikäli suojelu ei toteudu riittävästi.

Sovelletut oikeusohjeet Rakennussuojelulaki 1 §, 2 §, 3 § 1 ja 2 mom., 5 § ja 26a §

Johtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Leena Saviranta

Ylitarkastaja

XXXXXXXXXX

Heikki Kujki

PÄÄTÖS

Kruununhaan asukasyhdistys ry(saantitodistuksella)
c/o Veli-Matti Klemetti
Oikokatu 11 B 22, 00170 Helsinki

Kruununhaka- Seura ry (saantitodistuksella)
c/o Riitta Kajantie
Liisankatu 12 D 26, 00170 Helsinki

Bostadsaktiebolaget Norra Kajen 10 (saantitodistuksella)
c/o Kai Mielck, Rauhankatu 13 B 11, 00170 Helsinki

LIITTEET

Kartta
Valitusosoitus

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö, alueidenkäytön osasto
Museovirasto, rakennushistoria osasto
Helsingin kaupunginmuseo
Helsingin kaupunginhallitus
Helsingin rakennuslautakunta
Helsingin käräjäoikeus

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Ympäristökeskuksen päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta ympäristöministeriöltä kirjallisella valituksella. Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa ympäristöministeriön kirjaamoon.

Valitusaika

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään kolmantenakymmenentenä (30) päivänä päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Sijaistiedoksiannossa päätös katsotaan tiedoksisaaduksi, ellei muuta näytetä, kolmantena päivänä todistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänä.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa
- päätös, johon haetaan muutosta, miltä kohdin muutosta haetaan, mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi ja millä perusteilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituskirjelmä on valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen allekirjoitettava.

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- ympäristökeskuksen päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus päätöksen tiedoksisaantipäivästä
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- asiamiehen valtakirja

Valituksen toimittaminen perille

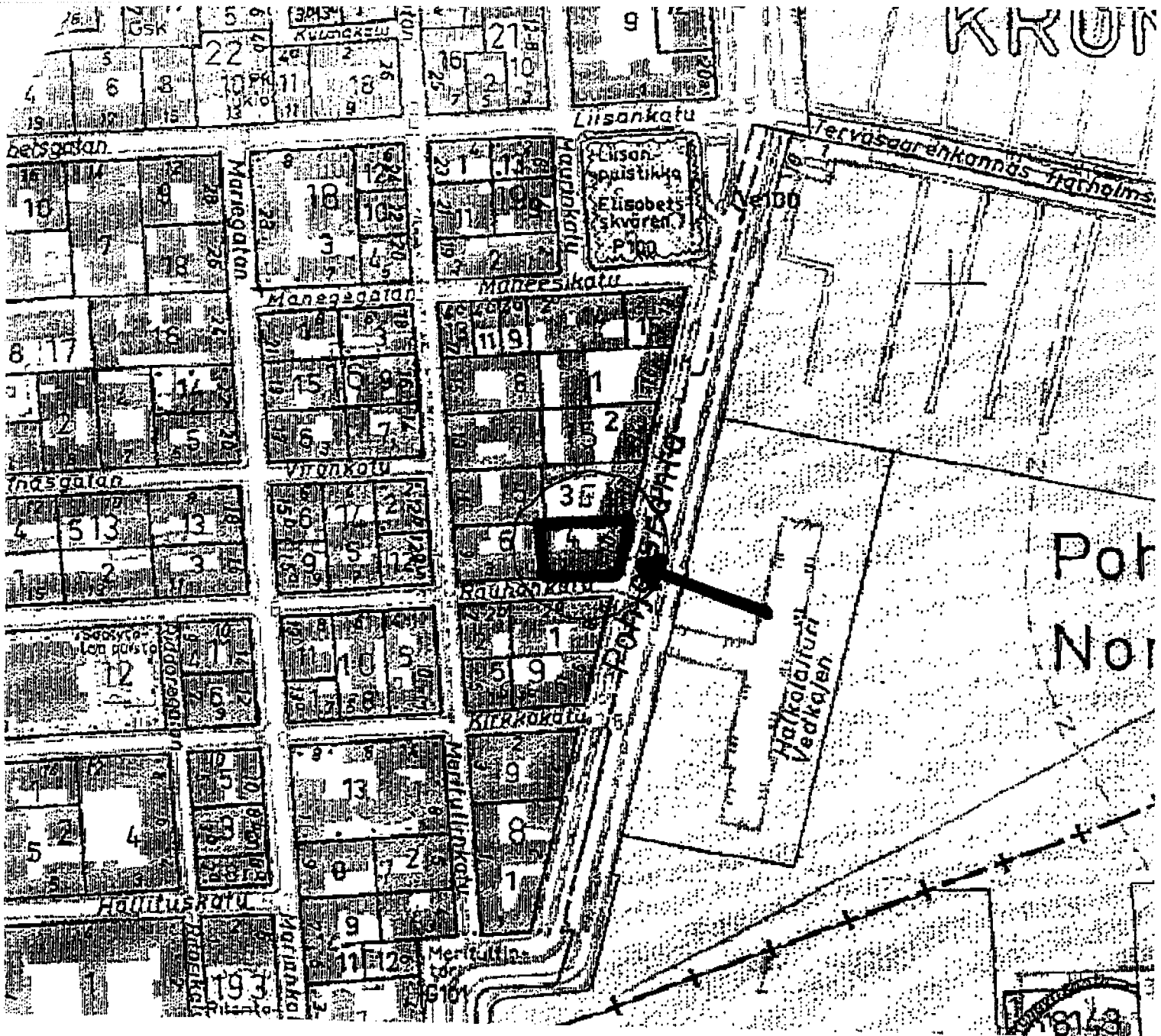
Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Sen voi omalla vastuulla lähettää myös postitse tai toimittaa lähettimen välityksellä. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä.

Ympäristöministeriön

postiosoite
käyntiosoite
puhelinvaihde
telekopio
virka-aika

PL 35, 00023 VALTIONEUVOSTO
Fabianinkatu 6 A, 00130 Helsinki
(09) 160 07
(09) 160 39545
8.00-16.15

KRUU

Poh
Noi

18148